

شناسایی عوامل موثر بر توسعه والیبال نشسته: مطالعه کیفی با استفاده از نظریه داده بنیاد

اعظم خلیل پور^۱

۳

سال دوم
پاییز و زمستان ۱۴۰۵

مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت:

۱۴۰۴/۰۶/۳۰

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۴/۰۸/۰۳

صص: ۱-۲۰

شاپای الکترونیکی:

۳۱۱۵-۹۴۱۹

چکیده

این پژوهش با هدف شناسایی عوامل موثر بر توسعه والیبال نشسته انجام شد. تحقیق حاضر از نظر هدف، اکتشافی و به روش کیفی است که از استراتژی نظریه داده بنیاد با رویکرد گلیزری استفاده کرده است. برای گردآوری داده‌های پژوهش از مصاحبه عمیق و نیمه ساختاریافته با خبرگان دانشگاهی، فدراسیون ورزش‌های جانبازان و توانیابان، مسئولین کمیته ملی المپیک، مربیان و بازیکنان اسبق تیم ملی استفاده شد. روش نمونه‌گیری به صورت هدفمند و نظری بود. همچنین با پیشبرد ۱۵ مصاحبه، اشباع نظری حاصل گردید. چهار معیار مقبولیت، انتقال‌پذیری، تاییدپذیری و قابلیت اطمینان در امر بررسی روایی پژوهش تایید شد. همچنین برای سنجش قابلیت اعتماد از روش توافق درون موضوعی استفاده شد که نتایج حاصل به مقدار مطلوب ۰/۸۳ بود. براساس نتایج تحلیل داده‌های کیفی؛ ابعاد موثر ورزشی (رشد اماکن ورزشی، بهبود کیفیت اماکن ورزشی، دسترسی به اماکن ورزشی، آموزش مناسب، پرورش مربیان، سازماندهی دوره‌های مربیگری، استعدادیابی و گزینش مربیان)، ابعاد موثر حمایتی (بهره‌گیری از متخصصین بازاریابی ورزش، توسعه درآمدزایی‌های فدراسیون، ترغیب حامیان، افزایش جذابیت ورزش، ترویج ورزش و خدمت‌رسانی مناسب) و ابعاد موثر مدیریتی (چشم‌انداز استراتژیک، هماهنگی مسئولین، تغییر دیدگاه معلولین، اشاعه ورزش در جامعه معلولین، معرفی ورزش معلولین و کسب کرسی‌های جهانی) در امر شناسایی عوامل موثر بر توسعه والیبال نشسته شناسایی شد؛ لذا پیشنهاد می‌شود؛ در زمینه معرفی فواید ورزش، اهمیت پرداختن به آن در جامعه معلولین، بیش از پیش در دستور کار مسئولین امر و رسانه‌ها قرار گیرد.

کلیدواژه‌ها: توسعه، عوامل موثر، والیبال نشسته، نظریه داده بنیاد

۱. استادیار گروه آموزشی تربیت بدنی، دانشگاه ملی مهارت (فنی و حرفه‌ای)، تهران، ایران.

مقدمه

امروزه با توجه به تغییراتی که در نوع نگرش انسان‌ها به وجود آمده، اکثر افراد آرزوی داشتن زندگی شاد، سالم و بلند مدتی را دارند. مد نظر قرار دادن فعالیت‌هایی (فعالیت بدنی، عدم مصرف دخانیات، عدم مصرف نوشیدنی‌های الکلی و مصرف حداقل پنج وعده میوه جات و سبزیجات در روز) ممکن است طول عمر افراد را تا ۱۴ سال افزایش دهد (تاونسند و همکاران^۱، ۲۰۲۲). در عصر حاضر، ورزش به عنوان ابزاری چندوجهی توانسته با تأثیرگذاری متعدد نقش و جایگاه خود را در گذران اوقات فراغت سالم و لذت‌بخش برای افراد جامعه شکوفا سازد؛ و از سویی دیگر، تأثیرگذاری آن بر سیاست کلان جامعه، سلامتی و تندرستی افراد، روابط اجتماعی، آموزش و پرورش، پیشگیری از بسیاری از مفاسد اجتماعی و کج‌روی‌های اخلاقی، رشد و نمو کودکان و نوجوانان و سلامتی فعلی و آینده آنها، بر همگان نمایان است (کاهان و همکاران^۲، ۲۰۱۹). یافته‌های علمی نشان می‌دهد فعالیت بدنی و ورزش آثار مثبتی بر سلامت جسمانی، روانی و اجتماعی افراد در تمامی دوره‌های زندگی دارد و ابزاری کارآمد در ارتقای کیفیت زندگی اقشار مختلف مردم است (کاربن و همکاران^۳، ۲۰۲۱). محققان عقیده دارند، برای تحلیل مشارکت ورزشی اقشار مختلف در هر جامعه، بررسی سه عامل ویژگی‌ها و عقاید، اهداف و انگیزه‌های افراد، محیط و رفتار فردی و گروهی ضروری است (دیلن و همکاران^۴، ۲۰۱۸). از بین این سه عامل، شناخت انگیزه‌ها، از اجزای ضروری و پیش نیاز فعالیت ورزشی و یکی از محورهای اساسی در توجیه رفتار افراد برای شرکت در فعالیت‌های مختلف است که میزان تلاش یا استقامت و تعهد فرد را در رسیدن به اهداف نشان می‌دهد (لی و همکاران^۵، ۲۰۲۱). به طور کلی ورزش در تمام دوران زندگی از اهمیت زیادی برخوردار بوده است و موجب می‌شود، افراد مکان مناسبی برای گذراندن اوقات فراغت خود داشته و در تامین سلامت جسمی و روحی آنان تاثیر بسیار زیادی دارد. بسیاری از آثار مطلوب محیط اجتماعی، اقتصادی، وضع خانوادگی، وراثت و نظایر آن با

^۱ Townsend et al

^۲ Kahan et al

^۳ Carbone et al

^۴ Deelen et al

^۵ Lai et al

استفاده از ورزش می‌تواند کاهش یابد و یا حتی به طور کلی از میان برود (حسینیان مهاجر و همکاران، ۱۴۰۱).

فعالیت ورزشی جایگاهی حیاتی در زندگی معلولان دارد، ورزش ابزار مهمی است که انگیزه افراد را افزایش می‌دهد و به رشد اجتماعی آنها کمک می‌کند، بسیار مهم است که همه افراد جامعه زمانی را به ورزش اختصاص دهند تا رفتارها و سبک زندگی سالم را در خود ایجاد کنند (تکورشون و همکاران^۱، ۲۰۱۶)، در واقع قشر معلول تشکیل‌دهنده جامعه با توجه به ویژگی‌های رشدی خود و یا بعد از آن با کمبودهای متفاوتی به زندگی خود ادامه می‌دهند، به طور مثال شهروندان آسیب‌دیده از معلولیت در برآوردن الزامات زندگی عادی نظیر دسترسی به مجامع ورزشی با مشکل مواجه هستند، این افراد حاشیه‌ای‌ترین بخش از جوامعی را تشکیل می‌دهند که در آن زندگی می‌کنند و کیفیت زندگی آنها در مقایسه با سایر افراد پایین‌تر است (دمیر و ایلهان^۲، ۲۰۱۹). به منظور بهره‌مندی بیشتر معلولان از فعالیت‌های ورزشی و خدمات ورزشی، نهادهای عمومی و ادارات محلی باید کارایی خدمات را بهبود بخشند و از منابع به طور موثر استفاده کنند (کیزار و همکاران^۳، ۲۰۱۸)، چرا که اهمیت فعالیت‌های ورزشی و اوقات فراغت ورزشی برای افراد معلول غیرقابل انکار است، برای برخی، فعالیت‌های ورزشی تنها به معنای آرامش غیرفعال است، در حالی که برای برخی دیگر فعالیت‌های بدنی برای حضور در رقابت‌های ورزشی است، لذا برای تشکیل یک جامعه سالم، افراد از هر قشری باید به ورزش تشویق شوند (تکورشون و همکاران^۴، ۲۰۱۸). علاوه بر این ورزش یکی از حامیان مهم معلولان است، چرا که ایجادکننده ارتباط قوی با جامعه، عدم احساس انزوا از جامعه و یک ابزار تقویت جسمی و روانی مناسب به شمار می‌رود (گارسیا و همکاران^۵، ۲۰۱۷)، این باعث می‌شود که آنها احساس رهایی، رضایت و انگیزه پیشرفت داشته باشند، که میل آنها به یادگیری افزایش می‌یابد، بنابراین اگر ورزشکار انگیزه مثبت داشته باشد، انتظار می‌رود سطح عملکرد و شادی او افزایش یابد (بوزکورت و همکاران^۶، ۲۰۱۹).

^۱ Tekkurşun et al

^۲ Demir & İlhan

^۳ Kizar et al

^۴ Tekkurşun Demir & Cicioğlu

^۵ García et al

^۶ Bozkurt et al

همچنین فعالیت بدنی می تواند مزایای جسمی و روانی را برای افراد ناتوان فراهم کند (مارتین و همکاران^۱، ۲۰۱۶)، درگیر شدن در فعالیت بدنی منظم می تواند آمادگی جسمانی را بهبود بخشد و همچنین شرایط ثانویه مانند بیماری های عروقی، دیابت نوع دوم و چاقی را کاهش دهد (کارول و همکاران^۲، ۲۰۱۴). شرکت در فعالیت بدنی همچنین می تواند به افزایش اعتماد به نفس و کیفیت کلی زندگی کمک کند، همچنین شناخته شده است که فعالیت بدنی به کاهش اضطراب، افسردگی و تنهایی کمک می کند (کین و همکاران^۳، ۲۰۰۴؛ افراد سالم^۴، ۲۰۲۰). حتی با وجود اینکه فواید فعالیت بدنی به طور مکرر مستند شده است، افراد ناتوان به اندازه همسالان خود از نظر جسمی فعال نیستند (کارول و همکاران، ۲۰۱۴). باین وجود به گفته اسمیت، پریر و همکاران^۵ (۲۰۱۵)، برای افزایش موفقیت آمیز مشارکت در فعالیت بدنی در افراد ناتوان، بسیار مهم است که افراد قصد شروع فعالیت فیزیکی را داشته باشند، به این ترتیب آنها توصیه می کنند که توجه بیشتری به شناسایی افراد مورد نظر و تعیین احتمالات برای ارتقای فعالیت بدنی در میان افرادی که قصد فعالیت دارند داده شود، باتوجه به مسئولیت های مهمی که فدراسیون جانبازان و توان یابان و مسئولین گمیت ملی المپیک در امر توسعه ورزش والیبال نشسته در تمامی ابعاد مخصوصا ورزش معلولین دارد، لازم است جهت استفاده بهینه و مطلوب از منابع محدود موجود و همچنین چالش ها و مشکلات پیش رو به فکر طراحی و تدوین برنامه استراتژیک و شناسایی شاخص های توسعه ورزش والیبال نشسته برای خود و در راستای اهداف فدراسیون جهانی باشد و با برنامه ریزی در زمینه های گوناگون مالی، انسانی، فناوری، تجهیزات و زیر ساخت ها از حالت یکنواختی و سکون در آمده و گام اساسی در رشد و توسعه خود بردارند. بنابراین برای انجام اثربخش تر و کارآمدتر مسئولیت ها و وظایف، توسعه بیشتر همه جانبه ورزش والیبال نشسته و کسب جایگاه بهتر در عرصه های رقابت های جهانی ضروری است که به شناسایی عوامل موثر بر توسعه ورزش والیبال نشسته پردازیم. لذا این سوال مطرح خواهد شد که عوامل موثر بر توسعه ورزش والیبال نشسته کدام اند؟

^۱ Martin Ginis et al

^۲ Carrole et al

^۳ Kinne et al

^۴ <https://www.cdc.gov/nchs/data/hpdata2020/HP2020MCR-C33-PA>.

^۵ Perrier et al

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر با توجه به ماهیت موضوع و اهداف پژوهش به صورت کیفی و مبتنی بر نظریه برخاسته از داده‌ها^۱ بود. مشارکت‌کنندگان پژوهش را ۱۵ نفر از خبرگان دانشگاهی، فدراسیون ورزش‌های جانبازان و توانیابان، مسئولین کمیته ملی المپیک، مربیان و بازیکنان اسبق تیم ملی تشکیل دادند، لازم به ذکر است که دو مصاحبه آخر در جهت تایید اشباع نظری در فرآیند جمع‌آوری مصاحبه‌ها بوده است. روش نمونه‌گیری به صورت هدفمند و از نوع نظری بود. در گزینش نمونه‌های آماری از افرادی استفاده شد که با موضوع مورد مطالعه پژوهش ارتباط مستقیمی داشتند. به نوعی تجربه کاری و علمی افراد شرکت‌کننده، رضایت کامل آنان از مشارکت در فرایند مصاحبه و توانایی آنان در انجام مصاحبه و بیان کردن مطالب، شرایط ورود و انتخاب نمونه‌ها بود. همچنین معیار خروج شرکت‌کنندگان از پژوهش حاضر، نداشتن تمایل و انگیزه کافی به ادامه مشارکت با پژوهشگران و نبود اطلاعات مناسب در زمینه موضوعی پژوهش حاضر بود. علاوه بر این به منظور رعایت کردن اصول و ضوابط اخلاقی در پژوهش حاضر؛ در مرحله اول اهداف و ضرورت انجام پژوهش قبل از آغاز مصاحبه‌ها برای مصاحبه‌شوندگان در پژوهش توضیح داده شد. در ادامه تمامی شرکت‌کنندگان در پژوهش حاضر با رضایت شخصی و آشنایی اولیه با موضوع مورد مطالعه پژوهش در آن شرکت کردند. همچنین پیش از آغاز تمامی مصاحبه‌ها از افراد شرکت‌کننده اجازه گرفته شد که جریان مصاحبه به صورت کامل و به وسیله قلم بر روی کاغذ نوشته شود. لذا فرآیند پیشبرد پژوهش طبق روش گلizers با پیشبرد یک سوال کلی در ارتباط با پژوهش "عوامل موثر بر توسعه والیبال نشسته کدام‌اند؟" شروع و در ادامه با توجه به نکات ارائه شده توسط خبرگان امر سوال‌های تکمیلی (نظیر: نقش متولیان امر چگونه می‌باشد؟؛ وضعیت اماکن و فضاهای ورزشی کشور برای پاسخگویی به نیازهای ورزشی رشته والیبال نشسته مناسب است؟ وضعیت دسترسی به اماکن و فضاهای ورزشی برای ورزشکاران معلول مناسب است؟؛ آیا عوامل مادی و معنوی نسبت به سایر شاخص‌ها از اهمیت بیشتری برخوردار است؟) ارائه و بررسی شد.

^۱ Grounded Theory

پس از پایان هر مصاحبه، کدگذاری باز، محوری و انتخابی توسط نرم افزار مکس کیود^۱ ۲۰۲۰ صورت گرفت. چهار معیار (مقبولیت، انتقال پذیری، تایید پذیری و قابلیت اطمینان) برای پژوهش کیفی می باشد و معیارهایش با چهار معیار متعارف در پژوهش کمی (روایی درونی و بیرونی، پایایی و عینیت) پیوند داده شده اند، که این چهار معیار در پژوهش حاضر بررسی و تایید شدند. بدین منظور برای اعتبار از منابع موجود، ارسال متن مصاحبه، کدهای استخراج شده برای برخی از شرکت کنندگان در پژوهش ارسال و از نظرات آنان استفاده شد. به منظور انتقال پذیری، از طریق مستندسازی برای دیگر محققین، گزارش جمعیت شناختی، تجربه نمونه ها و گزارش محیط پژوهش استفاده شد. به منظور قابلیت اعتماد، از درصد توافق بین دو کدگذار استفاده شد و درصد توافق طبق جدول زیر ۸۳٪ گزارش شد.

$$\text{درصد پایایی} = \frac{2 \times \text{تعداد توافقات}}{\text{تعداد کل کدها}} \times 100$$

جدول ۱. نتایج بررسی پایایی دو کدگذار

شماره مصاحبه	تعداد کل کدها	تعداد توافقات	تعداد عدم توافقات	درصد پایایی
۳	۲۶	۱۰	۶	۷۶/۹۲٪
۶	۲۸	۱۲	۴	۸۵/۷۱٪
۱۲	۳۰	۱۳	۴	۸۶/۶۶٪
کل	۸۴	۳۵	۱۴	۸۳/۳۳٪

در نهایت به منظور تایید پذیری پژوهش، از نظرات چند نفر از اساتید گروه مدیریت ورزشی که خارج از فرایند مصاحبه ها بودند استفاده گردید و نظرات آنان اعمال گردید.

یافته‌های پژوهش

در جدول (۲) اطلاعات جمعیت‌شناختی افراد مصاحبه‌شونده نشان داده شده است.

جدول ۲. اطلاعات جمعیت‌شناختی مشارکت‌کنندگان در پژوهش

تخصص	مدرک تحصیلی	میانگین سابقه پژوهش/مدیریتی	فراوانی	درصد فراوانی تجمعی
مدیریت ورزشی	دکتری	۱۰	۴	٪۲۷
مسئولین کمیته ملی المپیک	دکتری/فوق لیسانس	۸	۳	٪۴۷
فدراسیون جانبازان و توان‌یابان	دکتری/فوق لیسانس	۵	۵	٪۸۰
مربیان و بازیکنان اسبق تیم ملی	فوق لیسانس	۱۰	۳	٪۱۰۰
			۱۵	٪۱۰۰

همچنین در ادامه نتایج حاصل از مصاحبات صورت گرفته در غالب کدگذار باز و محوری

قابل مشاهده است:

جدول ۳. کدهای باز و کدبندی محوری

کد باز اولیه	کد محوری	کد گزینشی	پدیده اصلی
ساخت اماکن و فضاهای ورزشی بیشتر در تمامی استان‌های کشور	رشد اماکن ورزشی	ابعاد موثر ورزشی	شناسایی عوامل موثر بر توسعه والیبالی نشسته: مطالعه کیفی با استفاده از نظریه داده بنیاد
توسعه و نوسازی اماکن و فضاهای ورزشی			
توسعه زیرساخت‌های اختصاصی ورزش معلولین			
به‌روز رسانی تجهیزات ورزش معلولین در اماکن			
مطابقت استانداردهای ورزش معلولین با نورم‌ها و شاخص‌های جهانی			
استانداردسازی ساخت و تجهیزات ورزشی در اماکن			
تامین امنیت در محدوده‌ی اماکن و فضاهای ورزشی			
افزایش پارکینگ و حفاظت از اموال در اماکن و فضاهای ورزشی			
افزایش راه‌های دسترسی عمومی به فضاهای ورزشی			
ایجاد کمپ‌های تمرینی مجهز و اختصاصی برای معلولین	آموزش مناسب		

پروزش مربیان	ایجاد مراکز تخصصی پرورش ورزشکاران نخبه زیر نظر هیات‌های استانی	ساخت و تجهیز کانون‌های استعدادیابی شهرستانی
		ارائه آموزش‌های جانبی به مربیان در حیطه تغذیه، روابط بین‌الملل، روانشناسی ورزش و...
		ارائه آموزش سیستماتیک و گام به گام والیبال نشسته به مربیان
		ارتقاء کمی و کیفی دوره‌های آموزشی
		بهره‌مندی از مربیان مطرح داخلی و خارجی در بحث آموزش
		طراحی مسیر رشد مربیان در غالب برنامه‌های منظم سالیانه
		برگزاری منظم دوره‌های مربیگری در درجات مختلف
		ارائه تمهیداتی در ارتباط با سامانه جامع اطلاع‌رسانی دوره‌های آموزشی
		ارائه سامانه اطلاعاتی و شناسایی مربیان مورد تایید
		ارائه سامانه تخصصی ارائه مدرک مربیگری
استعدادیابی	ایجاد کمیته استعدادیابی در رده‌های سنی مختلف	برگزاری دوره‌های استعدادیابی به صورت منظم
		انتخاب بازیکنان مستعد از لیگ‌ها و مسابقات استانی
		دعوت از ورزشکارانی که به واسطه حادثه دچار معلولیت شده‌اند
		شایسته‌سالاری در انتخاب مربیان
گزینش مربیان	وجود پارمترهای اخلاقی و روانی در گزینش مربیان	کارت مربیگری مورد تایید فدارسیون در آکادمی‌ها
		داشتن تخصص و دانش روز
ابعاد موثر حمایتی	بهره‌گیری از متخصصین بازاریابی ورزش	فرداد با خبرگان بازاریابی و تشویق به ایده‌پردازی آنها
		پرورش متخصصین بازاریابی ورزش
		ایجاد فرصت مطالعاتی و آشنایی با الگوهای موفق خارجی
		ایجاد کمیته تخصصی بازاریابی ورزش معلولین

بکارگیری یافته‌ها و دستاوردهای علمی بازاریاب‌ها و محققین تربیت‌شده		
توسعه درآمدزایی‌های فدراسیون	طراحی و ترویج برند ورزش والیبال	
	کسب میزبانی بیشتر رویدادهای ورزشی معلولین	
	توجه به مبحث خصوصی سازی در اقتصاد ورزش	
	بسترسازی بهره‌وری اقتصادی-اجتماعی برابر برای حامیان ورزشی	
ترغیب حامیان	جذابیت اقتصادی در حوزه‌های ورزشی	
	تضمین بازگشت سرمایه حاصل از سرمایه‌گذاری	
	ایجاد انگیزه برای حضور حامیان مالی	
	قوانین و دستورالعمل‌های مصوب برای حامیان ورزشی	
افزایش جذابیت ورزش	توجه به ویژگی‌های ظاهری مکان‌های ورزشی	
	تنوع در تبلیغ اماکن و فضاهای ورزشی و معرفی ورزش معلولین	
	تنوع بخشی به خدمات ورزشی برای افزایش انگیزه معلولین	
	افزایش آگاهی و علاقه خانواده‌ها به ورزش	
ترویج ورزش	افزایش آگاهی جامعه به ورزش و تندرستی	
	دسترسی رایگان و کم‌بها برای معلولین	
	ارائه راهکارهای مشارکتی معلولین در فعالیت‌های ورزشی	
	ایجاد محیط‌های مجزا برای ورزش آقایان و بانوان معلول در ساعات روز	
خدمت‌رسانی مناسب	در اختیار بودن اماکن ورزشی در ساعات شبانه‌روز برای معلولین	
	تأکید متخصصین ورزش و سلامت بر توسعه فعالیت‌های بدنی	
	وجود نیروهای متخصص در اماکن ورزشی	
	توجه به برنامه‌های استراتژیک و تعیین اهداف بلند مدت	
ابعاد موثر مدیریتی	چشم‌انداز استراتژیک	تعیین راهکارهای مقطعی برای رسیدن به اهداف

هماهنگی مسئولین	الگو برداری از اهداف ترسیمی فدراسیون های پیشرو
	مشخص کردن رویه ها، مجریان و تصمیم گیری ها
	ارتباط و هماهنگی بین فدراسیون والیبال و وزارت ورزش و جوانان
	هماهنگی و تصمیم گیری مشترک مربیان و مسئولین فدراسیون والیبال
	ارتباط و هماهنگی مسئولین محلی و فدراسیون والیبال در جهت ترسیم اهداف
تغییر دیدگاه معلولین	برابری و عدالت در احقاق حقوق معلولین در ورزش
	افزایش حس مسئولیت پذیری مسئولین ورزش
	ایجاد انگیزه و اعتماد به نفس به معلول
	کاهش فقر فرهنگی - ورزشی جامعه
اشاعه ورزش در جامعه معلولین	ایجاد علاقه پرداختن به ورزش در بین اقشار معلول و جانباز
	معرفی هر چه بیشتر رشته های ورزشی والیبال نشسته به جامعه معلولین
	ارائه فرهنگ پرداختن به ورزش به عنوان یک اصل اساسی در دنیای امروز
	برگزاری لیگ داخلی برای تمامی رده های سنی
معرفی ورزش معلولین	حمایت رسانه از ورزش استان
	پخش رقابت های والیبال نشسته در سطوح رده های سنی از شبکه های تلویزیونی
	همکاری بیشتر صدا و سیما استانی در امر توسعه ورزش معلولین
	ایجاد تمهیداتی در ارتباط با پخش رویدادهای استانی و ورزشی والیبال نشسته
	ارائه مسئولیت اجتماعی رسانه استانی برای توسعه ورزش معلولین
	ایجاد شبکه اختصاصی ورزشی با دامنه پوشش انواع رشته های ورزشی برای جامعه معلولین

کسب
کرسی‌های
جهانی

عضویت در کمیته‌های جهانی توسعه ورزش معلولین

عضویت در کنفدراسیون‌های جهانی و آسیایی

برخورداری از مربیان و داوران بین‌المللی

کسب مقام در رقابت‌های بین‌المللی

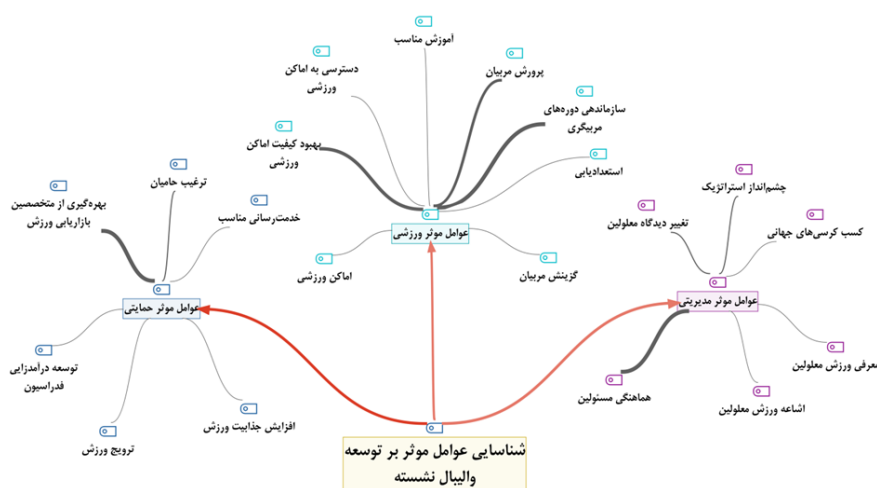
با استناد به نتایج کدبندی محوری و مفاهیم مشترک بین کدهای باز، ۱۹ محور به نام‌های رشد اماکن ورزشی، بهبود کیفیت اماکن ورزشی، دسترسی به اماکن ورزشی، آموزش مناسب، پرورش مربیان، سازماندهی دوره‌های مربیگری، استعدادیابی، گزینش مربیان، بهره‌گیری از متخصصین بازاریابی ورزش، توسعه درآمدزایی‌های فدراسیون، ترغیب حامیان، افزایش جذابیت ورزش، ترویج ورزش، خدمت‌رسانی مناسب، چشم‌انداز استراتژیک، هماهنگی مسئولین، تغییر دیدگاه معلولین، اشاعه ورزش در جامعه معلولین، معرفی ورزش معلولین، کسب کرسی‌های جهانی با دربرگیری ۷۸ کدباز شناسایی شده در امر شناسایی عوامل موثر بر توسعه والیبال نشسته نمایان شد. در ادامه به کدگذاری گزینشی یافته‌ها پرداخته شده است:

جدول ۴. کدگذاری گزینشی یافته‌ها

کد گزینشی	کد محوری	منبع
ابعاد موثر ورزشی	رشد اماکن ورزشی	p1-p2-p13-p4-p5-p6-p7-p8-P10-P9-P10-P13-P14
	بهبود کیفیت اماکن ورزشی	
	دسترسی به اماکن ورزشی	
	آموزش مناسب	
	پرورش مربیان	
	سازماندهی دوره‌های مربیگری	
	استعدادیابی و گزینش مربیان	
ابعاد موثر حمایتی	بهره‌گیری از متخصصین بازاریابی ورزش	p5-p6-p7-p11-p3-p9-p4-p13-p8-p10-p3-p2-p15
	توسعه درآمدزایی‌های فدراسیون	
	ترغیب حامیان	
	افزایش جذابیت ورزش	
	ترویج ورزش	
	خدمت‌رسانی مناسب	

p12-p4-p6-p8-p9-p10- p14-p3-p15-p6-p1-p11- p13	چشم انداز استراتژیک	ابعاد موثر مدیریتی
	هماهنگی مسئولین	
	تغییر دیدگاه معلولین	
	اشاعه ورزش در جامعه معلولین	
	معرفی ورزش معلولین	
	کسب کرسی های جهانی	

بر این اساس جدول (۴) یافته های نهایی پژوهش مشتمل بر ۱۹ کد محوری به تفکیک؛ ابعاد موثر ورزشی (۷ کد محوری) ابعاد موثر حمایتی (۶ کد محوری) و ابعاد موثر مدیریتی (۶ کد محوری) در امر شناسایی عوامل موثر بر توسعه والیبال نشسته بود.

شکل ۱. شناسایی عوامل موثر بر توسعه والیبال نشسته

مدل نهایی پژوهش متشکل از شاخص های موثر ورزشی، حمایتی و مدیریتی می باشد که هر کدام از این شاخص های بیانگر توجه به بعد مشخصی از عوامل موثر بر توسعه ورزش والیبال نشسته می باشد، در واقع ابعاد موثر ورزشی اشاره به رشد اماکن ورزشی، بهبود کیفیت اماکن ورزشی، دسترسی به اماکن ورزشی، آموزش مناسب، پرورش مربیان، سازماندهی دوره های مربیگری، استعدادیابی و گزینش مربیان داشته است. همچنین ابعاد موثر حمایتی متشکل از

بهره‌گیری از متخصصین بازاریابی ورزش، توسعه درآمذزایی‌های فدراسیون، ترغیب حامیان، افزایش جذابیت ورزش، ترویج ورزش و خدمت‌رسانی مناسب بود و در نهایت ابعاد موثر مدیریتی دربرگیرنده‌ی چشم‌انداز استراتژیک، هماهنگی مسئولین، تغییر دیدگاه معلولین، اشاعه ورزش در جامعه معلولین، معرفی ورزش معلولین و کسب کرسی‌های جهانی در امر عوامل موثر بر توسعه والیبال نشسته بود.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف کلی از انجام این پژوهش شناسایی عوامل موثر بر توسعه والیبال نشسته بود. یافته‌های پژوهش در سه بعد ورزشی، حمایتی و مدیریتی شناسایی و دسته‌بندی شد که در ادامه به تفکیک به بررسی و تبیین یافته‌ها پرداخته شده است.

ابعاد موثر ورزشی با دربرگیری کدهای محوری: نام‌های اماکن ورزشی، بهبود کیفیت اماکن ورزشی، دسترسی به اماکن ورزشی، آموزش مناسب، پرورش مربیان، سازماندهی دوره‌های مربیگری، استعدادیابی و گزینش مربیان دسته‌بندی شده است، نتایج همسو شد با یافته‌های؛ تاونسند و همکاران^۱ (۲۰۲۲)، اوه و سو^۲ (۲۰۲۲) و راهادین و همکاران^۳ (۲۰۲۱) همسو می‌باشد؛ در این ارتباط راهادین و همکاران (۲۰۲۱) در مقاله‌ای بیان داشتند که توسعه ورزش نخبه از طریق مرحله معرفی ورزش، نظارت، پرورش و همچنین توسعه استعدادها و بهبود دستاوردها اجرایی می‌شود. همچنین اوه و سو (۲۰۲۲) در تحقیقی نشان دادند؛ برای تقویت حرفه‌ای بودن مربیان ورزش معلولین باید محیطی با ثبات برای آنها در اماکن ورزشی فراهم کرد و به آموزش آنها برای ظرفیت سازی ادامه داد. از نظر امکانات، گسترش اماکن ورزشی قابل استفاده برای افراد دارای معلولیت در اولویت قرار دارد و نظرات کاربران دارای معلولیت باید به صورت فعال جمع آوری و در بهره برداری از این اماکن رسیدگی شود. علاوه براین تاونسند و همکاران (۲۰۲۲) در پژوهش خود بیان داشتند؛ آموزش مربیان در حفظ و ارتقای کیفیت ارائه شده در ورزش نقش اساسی دارد، مربیان در بالاترین سطح سیاست ورزشی بین‌المللی نقش مهمی در دستیابی به نتایج مهم ورزشی و

^۱ Townsend et al

^۲ Ahra Oh & Wi-Young So

^۳ Rahadian, et al

اجتماعی برای افراد معلول دارند. باید در نظر داشت که تسهیلات آموزشی یک فاکتور مهم برای موفقیت ورزشکاران جهت آموزش و تمرین در محیط استاندارد ورزشی است، هم‌چنین فراهم کردن تأسیسات مناسب ورزشی، ارتباط بین مشارکت و برتری را فراهم می‌سازد، در واقع ورزشکار باید برای رسیدن به اوج عملکرد ورزشی، محیط استاندارد رقابت‌ها بین‌المللی و تجهیزات به‌روز آموزشی و تمرینی را تجربه کند تا بتواند راه رسیدن به بهترین عملکرد ورزشی را در کمترین بازه زمانی طی کند. یکی از ارکان دیگر توسعه ورزش والیبال نشسته زمانی آغاز می‌شود که ورزشکاران با استعداد شناسایی شده و به پرورش استعدادهاشان توجه شود. بنابراین سیستم‌های استعدادیابی فدراسیون والیبال برای شناسایی ویژگی‌های استعداد و سیستم‌های سازمان‌دهنده خوب ضروری هستند. در بیشتر کشورها ورزشکاران با استعداد به وسیله مربیان مجرب، استعدادیابی می‌شوند، علاوه بر این در فرایند توسعه ورزشکاران نخبه، دوره‌های آموزشی فشرده برای مربیان و گزینش درست مربیان آگاه و متخصص در امر پرورش استعدادها در سرعت پیشرفت و دستیابی به اهداف ورزشی از اهمیت فراوانی برخوردار است.

ابعاد موثر حمایتی با دربرگیری کدهای محوری: بهره‌گیری از متخصصین بازاریابی ورزش، توسعه درآمدهای فدراسیون، ترغیب حامیان، افزایش جذابیت ورزش، ترویج ورزش و خدمت‌رسانی مناسب دسته‌بندی شده‌اند، نتایج همسو شد با یافته‌های حسینیان مهاجر و همکاران (۱۴۰۱)، هانون^۱ (۲۰۱۵) و راهادین و همکاران (۲۰۲۰) بود؛ حسینیان مهاجر و همکاران (۱۴۰۱) در پژوهشی بیان نمود؛ چارچوب توسعه ورزش جانبازان و معلولین دارای ساختاری پیچیده است و با توجه به وجود چالش‌های فراوان، نقش‌های چندگانه و سطوح مختلف نیاز به اتخاذ هوشمندانه راهبردهای آموزشی و فرهنگ‌سازی و بکارگیری اثربخش راهکارها براساس یک تقسیم کار سازمانی دارد. همچنین راهادین و همکاران (۲۰۲۰) نیز در پژوهش خود اذعان نمودند برای توسعه ورزش یکسری از عوامل نظیر: الف) توسعه امکانات نخبگان. ب) تأمین بودجه برای ورزش‌های نخبه؛ ج) ارائه آموزش و علوم ورزشی. و د) ارائه فرصت‌های مشارکت با محوریت برنامه‌ریزی مسابقات بین‌المللی از اهمیت بالایی برخوردار است. علاوه بر این هانون (۲۰۱۵) در تحقیقی خود به این نتیجه رسید که اطلاعات ناکافی؛ عدم دسترسی به تخصص‌های خاص از جمله فقدان

^۱ Hannon

مهارت‌های فنی ارائه دهندگان خدمات (مانند مربیان، کارکنان مرکز تفریحی) و دوستان و خانواده؛ نبود سیستم حمل و نقل، حمل و نقل غیر قابل دسترس و یا عدم حمل و نقل مناسب به سالن‌های خاص؛ عدم وجود همراهان/ داوطلبان؛ نگرش منفی و فقدان زمان و هزینه از موانع مشارکت این افراد در چنین فعالیت‌هایی ورزشی می‌باشد. در ارتباط با تبیین یافته‌ها پژوهش باید بیان داشت؛ ورزش دیگر یک فعالیت تفریحی نیست بلکه به یک نیاز اساسی در کشورها تبدیل گردیده است. فوائد مادی و غیرمادی ورزش را نمی‌توان نادیده گرفت هم از بابت منافع مادی آنی که برای حامیان ورزشی به دنبال می‌آورد و هم از بابت منافع درازمدتی همچون افزایش سطح سلامت و تندرستی و افزایش اشتغال در بخش‌های ورزشی و غیرورزشی به دنبال می‌آورد، لذا لازم هست تا دولت‌ها برای بهره‌گیری از مزایای درازمدت ورزش آن را یک کالای سرمایه‌ای به حساب آورده و برای رونق آن بخصوص در بخش ورزش معلولین توجه لازم را برای پیشرفت آن مبذول دارند. باید توجه داشت که هر چند ارتباط بین ورزش همگانی و ورزش قهرمانی تا حدودی نامشخص است، اما بیشتر ورزشکاران نخبه ریشه در ورزش همگانی دارند، لذا می‌توان اشاره کرد که یک پایه وسیع از مشارکت ورزشی همیشه شرط موفقیت نیست، اما ممکن است موفقیت را تحت تأثیر قرار دهد، زیرا زنجیره‌ای از استعدادهای جوان و فرصت‌هایی برای آموزش و رقابت در سطوح گوناگون استعداد و توانایی فراهم می‌سازد.

ابعاد موثر مدیریتی با دربرگیری کدهای محوری: چشم‌انداز استراتژیک، هماهنگی مسئولین، تغییر دیدگاه معلولین، اشاعه ورزش در جامعه معلولین، معرفی ورزش معلولین و کسب کرسی‌های جهانی دسته‌بندی شده‌اند نتایج همسو شد با یافته‌های هوکسترا و همکاران^۱ (۲۰۱۹)، اوه و سو^۲ (۲۰۲۲) و فهیمی‌نژاد و همکاران (۱۳۹۹) بود؛ فهیمی‌نژاد و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهشی به این نتیجه رسید که چهار عامل فردی و خانوادگی، ورزشی، مدیریتی و محیطی، عوامل اثرگذار بر توسعه ورزش همگانی معلولان هستند؛ از این رو می‌توان گفت عوامل فردی و خانوادگی دیدگاه و نگرش‌های اقشار خاص را تعیین می‌کنند و چنانچه عوامل محیطی به لحاظ ساختاری و فرهنگی، قابلیت توسعه میزان مشارکت ورزشی برای افراد معلول را داشته باشد، کشف و بروز استعدادها و بیشتری نیز اتفاق خواهد افتاد. علاوه بر این اوه و سو (۲۰۲۲) نیز در تحقیقی خود نشان دادند

^۱ Hoekstra et al

^۲ Ahra Oh, Wi-Young So

فعالیت‌های فیزیکی و برنامه‌های ورزشی فعلی برای افراد دارای معلولیت در کره جنوبی توسط دولت رهبری می‌شود تا محیطی را برای مشارکت آنها فراهم کند. با این حال، برای بهبود کیفیت زندگی این افراد، باید این برنامه‌ها به برنامه‌های مصرف‌کننده محور تبدیل شوند. برای ایجاد فرصتی برای افراد دارای معلولیت برای انتخاب برنامه ورزشی مورد علاقه خود، لازم است از قبل تحقیق کنید که این افراد چه نوع برنامه ورزشی را با محوریت جامعه محلی می‌خواهند. برای تقویت حرفه ای بودن مربیان ورزش معلولین باید محیطی با ثبات برای آنها در اماکن ورزشی فراهم کرد و به آموزش آنها برای ظرفیت سازی ادامه داد. در نهایت هوکسترا و همکاران (۲۰۱۹) در تحقیق خود بر اساس یافته‌های اذعان نمودند؛ هر دو دولت ورزش‌هایی با عملکرد بالا را به روش‌های مشابه ترویج می‌کنند، اما از استراتژی‌های متفاوتی برای ترویج ورزش‌های تفریحی و فعالیت‌های بدنی استفاده می‌کنند، رویکرد هلندی با استفاده از برنامه‌های محدود زمانی با تمرکز بر بهبود زیرساخت‌های ورزشی و همکاری بین بخشی که در آن شهرداری‌ها نقش‌های کلیدی دارند، مشخص می‌شود، دولت کانادا با حمایت از برنامه‌ها از طریق توافق نامه‌های دوجانبه با استان‌ها و مناطق، ورزش‌های تفریحی را در افراد معلول ترویج می‌کند. علاوه بر این، سطح ادغام ورزش‌های معلولان در ورزش‌های رایج بین کشورها متفاوت است. در ارتباط با تبیین یافته‌های پژوهش باید اذعان نمود؛ امروزه به وضوح روشن است که ساختار سازمان‌ها به گونه ای پیچیده شده که آن‌ها بدون برنامه‌ریزی‌های دقیق به هیچ وجه نمی‌توانند به حیات خود تداوم بخشند؛ سازمان‌های ورزشی نیز از این مقوله مستثنی نیستند، برنامه‌ریزی در سازمان‌های ورزشی همانند هر سازمان دیگری به عنوان مهم‌ترین وظیفه مدیریت به شمار می‌رود. در حقیقت، برنامه‌ریزی در یک سازمان ورزشی باعث می‌شود تا اهداف همه فعالیت‌ها و تلاش‌های گروهی تعیین شده و نحوه دستیابی به آن اهداف طرح‌ریزی شود. همچنین باید توجه داشت که مسئولیت پشتیبانی از برنامه‌های توسعه‌ای در ورزش، با حمایت ویژه دولت قابل دستیابی خواهد بود، اهداف توسعه‌ای در ورزش بر پایه افزایش انگیزه‌ها، آگاهی‌های اجتماعی و ایجاد انگیزه برای پرداختن به ورزش در جامعه معلولین، رونق می‌یابد، درواقع معلولین باید آگاه بشوند که می‌توانند به صورت حرفه‌ای ورزش کنند و این امر توسط دولت و مسئولین ورزشی کشور حمایت خواهد شد، همچنین موفقیت بین‌المللی برای ورزشکاران یک کشور در رقابت‌های بین‌المللی و المپیک به‌طور کلی

تقویت‌کننده وجهه و اعتبار آن کشور در سطح جهانی می‌شود، و به دنبال آن کسب کرسی‌های بین‌المللی در ورزش و کسب میزبانی در رقابت‌های بین‌المللی در رشته‌های ورزشی، جایگاه امتیازی در ارتباط با آن رقابت ورزشی را تعیین می‌کند.

در پیشبرد فرآیند این پژوهش محدودیت‌های نظیر سختی ارتباط با مسئولین و زمان‌بر بودن این امر از مهم‌ترین محدودیت‌های این پژوهش بود، همچنین با توجه به بررسی شاخص‌های توسعه در سطح ورزش والیبال نشسته، در تعمیم نتایج این پژوهش به سایر رشته‌های ورزشی جانبازان و توانیابان دقت بیشتری شود. لذا پیشنهاد می‌شود در پوشش چالش‌های این امر در پژوهشی به شناسایی شاخص‌های توسعه انواع رشته‌های ورزشی در سطح جامعه ورزش جانبازان و توانیابان پرداخته شود، همچنین می‌توان با پیشبرد پژوهش کمی با بهره‌مندی از شاخص‌های شناسایی شده در این پژوهش، در قالب پرسشنامه و پیشبرد پژوهشی پیمایشی، مقدار اثر هریک از شاخص‌های شناسایی شده را مشخص نمود. در نهایت با توجه به یافته‌های پژوهش پیشنهادهای کاربردی ارائه شده است.

۱. توصیه می‌شود متولیان ورزش و فدراسیون جانبازان و توان‌یابان در جهت بهبود، افزایش ساخت‌وساز زیرساخت‌های ورزشی و نظارت بر فعالیت‌های اماکن و فضاهای ورزشی در بحث ارائه خدمت به جامعه معلولین توجه بیشتری کنند.

۲. همچنین مسئولین ورزشی و فدراسیون‌ها به طور تخصصی تلاش بیشتری در جهت برگزاری کلاس‌های آموزشی مربیگری ورزش والیبال نشسته را در سطح ملی و بین‌المللی داشته باشند.

۳. فدراسیون‌های ورزشی و مسئولین نظارتی در ادارات ورزش توجه بیشتری به فعالیت باشگاه‌های ورزشی و بحث فراهم بودن امکانات خدمت‌رسانی به جامعه معلولین از قبیل سرویس بهداشتی، رختکن، درب‌های ورودی و پله‌ها داشته باشند.

۴. توصیه می‌شود در زمینه معرفی فواید ورزش، اهمیت پرداختن به آن در جامعه معلولین، بیش از پیش در دستور کار مسئولین امر و رسانه‌ها قرار گیرد.

بهبتر است در امر تصمیم‌گیری‌ها برای ورزش معلولین، شناسایی راهکارها و شیوه اعمال آن پیوند بیشتری بین جامعه اجرایی ورزش والیبال نشسته، فدراسیون والیبال و محیط آکادمیک صورت گیرد.

فهرست منابع

- Bozkurt, M. T., Demir, T. G. ve Dursun, M. (۲۰۱۹). Examination of Sports Participation Motivations of Physically, Hearing and Visually Impaired Athletes, *The Journal*, 12(6), 721-728.
- Carbone, P. S., Smith, P. J., Lewis, C., & LeBlanc, C. (2021). Promoting the participation of children and adolescents with disabilities in sports, recreation, and physical activity. *Pediatrics*, 148(۶).
- Carroll, D. D., Courtney-Long, E. A., Stevens, A. C., Sloan, M. L., Lullo, C., Visser, S. N., ... & Dorn, J. M. (2014). Vital signs: disability and physical activity—United States, ۲۰۰۹–۲۰۱۲. *Morbidity and mortality weekly report*, 63(۱۸), ۴۰۷.
- Deelen, I., Ettema, D., & Kamphuis, C. B. (2018). Sports participation in sport clubs, gyms or public spaces: How users of different sports settings differ in their motivations, goals, and sports frequency. *PloS one*, 13(۱۰), e۰۲۰۵۱۹۸.
- Demir, G. T. and İlhan, El. (2019). Sports Participation Motivation: A Study on Visually Impaired Athletes. *Gaziantep University Journal of Sports Sciences*, 4 (1), 157-170.
- Fahimi Nejad, A. , Hosseinian Mohajer, S. A. , Morsal, B. and Tayabi Sani, S. M. (2020). Developing a Model Based on Strategic Analysis of Factors Influencing the Development of Sport for All for Specific Strata (Case Study: Society of Veterans, Disabled, Deaf and Blind). *Sport Management Journal*, 12(3), 891-۹۰۶. (□□ □□□□□□)
- García, B., de Wolff, M., Welford, J., & Smith, B. (2017). Facilitating inclusivity and broadening understandings of access at football clubs: The role of disabled supporter associations. *European Sport Management Quarterly*, 17(۲), ۲۲۶-۲۴۳.
- Hosseinian Mohajer, S. A. , Fahimi Nezhad, A. , morsal, B. and tayebe sani, S. M. (2022). Provide a theoretical framework based on the analysis and planning of the development of the participation of sports people in particular (Case Study of Veterans, Disabled, Deaf, and Blind). *Strategic Studies on Youth and Sports*, 21(57), 173-192. (in Persian)
- Kahan, D. McKenzie, T. L. & Khatri, A. (2019). US charter schools neglect promoting physical activity: Content analysis of *nationally representative elementary charter school websites*. *Preventive medicine reports*, 14, 100815.

- Khaw, K. T., Wareham, N., Bingham, S., Welch, A., Luben, R., & Day, N. (2008). Combined impact of health behaviours and mortality in men and women: the EPIC-Norfolk prospective population study. *PLoS Med*, 5(1), e12.
- Kinne, S., Patrick, D. L., & Doyle, D. L. (2004). Prevalence of secondary conditions among people with disabilities. *American Journal of Public Health*, 94(3), 443-445.
- Kızar, O., Demir, G. T., & Genç, H. (2021). EXAMINATION OF THE EFFECT OF NATIONAL AND AMATEUR DISABLED ATHLETES'DISABILITY TYPES ON SPORTS PARTICIPATION MOTIVATION. *European Journal of Physical Education and Sport Science*, 6(12).
- Perrier, M. J., Shirazipour, C. H., & Latimer-Cheung, A. E. (2015). Sport participation among individuals with acquired physical disabilities: Group differences on demographic, disability, and Health Action Process Approach constructs. *Disability and health journal*, 8(2), 216-222.
- Rahadian, A., Ma'mun, A., Berliana, B., & Nuryadi, N. (2021). 2018 Asian Games Success:Policies for the Development of Indonesian Elite Athletes. *Jurnal Maenpo: Jurnal Pendidikan Jasmani Kesehatan Dan Rekreasi*, 11(1), 1-12.
- Strauss, A., & Corbin, J. (1998). Basics of qualitative research. Grounded theory: techniques and procedures for developing grounded theory (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Tekkurşun Demir, G., Yılmaz, A., Esentürk, O. K., Ve İlhan, E. L. (2016). Why Does My Child Swim Mechanism of Parent Guidance? *Science, Movement and Health*, 16(2), 442-448.
- Townsend, R. C., Huntley, T. D., Cushion, C. J., & Culver, D. (2022). Infusing disability into coach education and development: A critical review and agenda for change. *Physical education and sport pedagogy*, 27(3), 247-260.

